

دوا

📅 شنبه۲۰خرداد۱۴۰۴
📄 شماره ۴۴۳۲
🌐 FARHIKHTEGANDAILY.COM
🌐 FARHIKHTEGANONLINE

طبیعت گسترده ایران، با تعداد گونه‌های جانوری بسیار زیادی که دارد، نیازی بسیار جدی به محافظت و رسیدگی بیشتر دارد؛ مخصوصاً که گونه‌های بسیاری از این جانوران در حال انقراضند. حراست و حفاظت از این طبیعت گسترده پهناور را محیط‌بانان بر عهده دارند. محیط‌بانانی که تعداد آن‌ها نسبت به این گستره عظیم طبیعت ناچیز است. حالا همین محیط‌بانان در راه حفاظت از محیط‌زیست و گونه‌های جانوری کشور با مشکلات زیادی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. مشکلاتی که گاهی به قیمت از دست‌رفتن جان این عزیزان تمام می‌شود و هر چند وقت یک‌بار خبری از شهادت مظلومانه این عزیزان به گوش می‌رسد. کمبود و نداشتن وسایل به‌روز و امکاناتی که محیط‌بانان بتوانند در این راستا به نحو بهتر، با بازدهی بیشتر و امنیت بیشتری فعالیت کنند از یک سو و از سوی دیگر خلأهای قانونی و کم و کاست‌های قانون‌گذاری در این حوزه، نبود یا کمبود قوانین مربوط به حمایت از محیط‌بانان، وجود قوانینی که عملاً مانع دفاع محیط‌بانان از طبیعت و مهم‌تر از آن دفاع از جان خودشان می‌شود، باعث می‌شود محیط‌بانان از خودشان و از طبیعت نتوانند به‌درستی حفاظت کنند. طبق گزارش‌های موجود جمعیت کل محیط‌بانان کمتر از سه هزار نفر است؛ این مقدار با در نظر گرفتن وسعت طبیعت ایران بسیار ناچیز است.
استاندار جهانی گفته است برای هر هزار هکتار یک محیط‌بان باید وجود داشته‌باشد، این در حالی است که در ایران به‌ازای هر ۱۲ هزار هکتار، یک محیط‌بان داریم؛ یعنی ۱۲ برابر کمتر از استاندارد جهانی. از میان این سه هزار نفر تا امروز ۱۵۳ نفرشان شهید شده‌اند. متأسفانه در همین هفته گذشته شهید هدایت‌الله دیده‌بان در راه مأموریت با اصابت مستقیم گلوله جان خود را از دست داد تا به این آمار یک‌نفر دیگر اضافه‌شود.
آمار شهدای محیط‌بانی که بعد از قیاس کردنش با تعداد کل محیط‌بانان متوجه می‌شویم که تعداد کمی هم نیست. نبود حمایت مناسب از محیط‌بانان، وجود شبکه‌های مافیایی شکارچیانی که در مسیر شکار خود دیگر ترسی از هیچ‌گونه اقدامی ندارند و به راحتی با محیط‌بانان درگیر می‌شوند و همچنین محیط‌بانان بی‌دفاعی که قانون‌گذاری نامطلوب دست آن‌ها در دفاع از محیط‌زیست و خودشان را بسته، همگی از چالش‌هایی است که جان آنان را هر روز بیشتر از قبل در معرض خطر قرار می‌دهد. در کنار شهیدانی که در این مسیر مخلصانه جان خودشان را سیر بلای محیط‌زیست کرده‌اند، همچنین محیط‌بانانی که عدم حمایت قانونی از آن‌ها و وجود قوانین محدودکننده پایشان را به محاکم قضایی باز کرده‌است، کم‌نشینند؛ محیط‌بانانی که در راستای حفظ محیط‌زیست با شکارچیان درگیر شده‌اند و در اثر دفاع از محیط‌زیست مجروح شده‌اند، اکنون سیاست‌گذاری غلط باعث محکوم شدنشان به پرداخت دیه و جبران خسارت شده است.
حالا این شیوه قانون‌گذاری در کنار نبود امکانات و تعداد کم محیط‌بانان بیش از پیش فشار کاری بر این قشر وارد خواهد کرد؛ قشری که تخصص آن‌ها باید بهانه‌ای می‌شد برای کاهش چالش‌های این شغل. اما امروز با کمترین مستدزو حقوق ماهیانه، تبدیل به زحمت‌کشانی در خطر، ولی کم‌دفاع شده‌اند.
در این خصوص و در راستای بررسی چالش‌های محیط‌بانان در ادامه بر سار رضا رسنگار، فرمانده یگان حفاظت سازمان محیط‌زیست، محمدحسین باذکیر، سرپرست دفتر مشارکت‌های مردمی و مسئولیت‌های اجتماعی سازمان محیط‌زیست و همچنین یکی از محیط‌بانان مناطق حفاظت‌شده لرستان، گفت‌وگو کرده‌ایم.

■ ■ ■

هیچ‌کس دلسوزتر از سازمان برای محیط‌بانان نیست

رستنگار با اشاره به این موضوع که سازمان محیط‌زیست تمام تلاش خود را برای بهبود وضعیت محیط‌بانان انجام می‌دهد، گفت: «حمایت‌های قانونی و مشکلات محیط‌بانان باید ریشه‌ای حل بشود. در این راستا باید قوه مقننه اقدام به اصلاح و بهبود قوانین کند که این فرایند در جریان است و این پیگیری‌ها همه‌روزه در حال انجام است، چه از جانب نمایندگان و مسئولان مجلس و چه از جانب همکاران ما انجام می‌شود. خانم دکتر انصاری، رئیس محترم سازمان محیط‌زیست به‌طور مدون و پیاپی با مسئولان این حوزه در ارتباط است و پیگیر بهبود وضعیت سازمان، بالاخص موانع و مشکلات محیط‌بانان است. ما قایل می‌شویم همان‌طور که قبلاً پیگیر حل مشکلات این حوزه بوده‌ایم، پیگیر باشیم تا این مشکلات حل شود. حل شدن این مشکلات سلسله‌مراتبی دارد که به‌خوبی این مراحل در حال پیگیری‌اند و همه همکاران ما تمام تلاش خود را می‌کنند تا مشکلات مربوط به محیط‌بانان و محیط‌زیست حل شود. ما از طریق مقامات مالوف خودمان در حال پیگیری مشکلاتیم. آدم‌های ما به‌ایم و در این سازمان حضور داریم تا به همین مشکلات رسیدگی کنیم و این مشکلات را روز به روز کنار بگذاریم تا شاهد عملکرد هر چه بهتر این عزیزان و بر خورد بهتر و قاطع‌تر محیط‌بانان با شکارچیان غیر مجاز و متخلفان باشیم. مطمئن باشید هیچ‌کس دلسوزتر از مسئولان همین سازمان برای محیط‌بانان نیست؛ همکاران ما در قبل این محیط‌بانان وظیفه دارند و خودشان هم از همین قشرند، جدایی و تفکیکی بین مسئولان سازمان و محیط‌بانان نیست و همه مسئولان تمام تلاش خود را برای حل مشکلات این حوزه انجام می‌دهند.»

نگاه تحقیرآمیز به محیط‌بان باید از بین برود

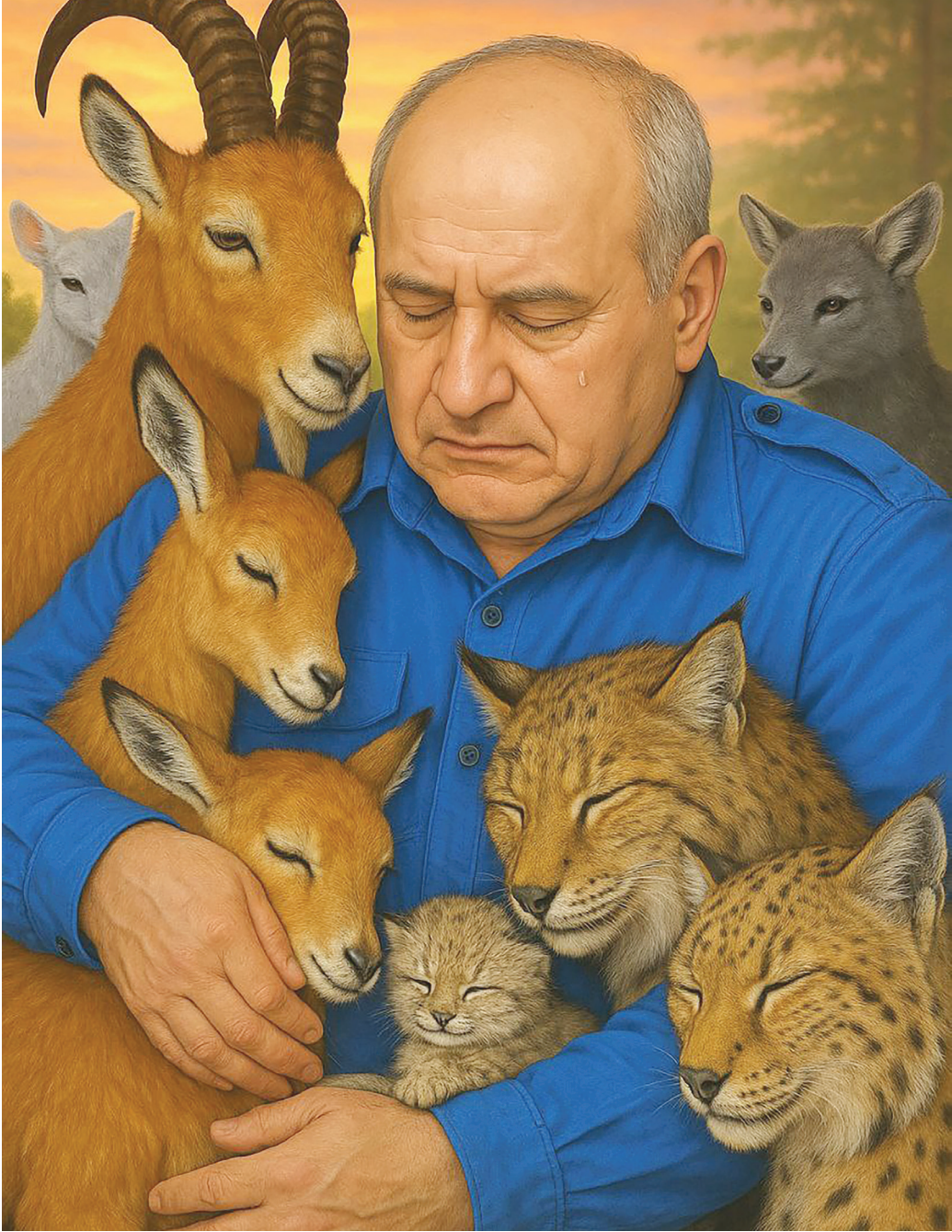
رستگار با اشاره به این موضوع که مشکلات زیادی در حوزه محیط‌بانی وجود دارد؛ اما دلیل بر ضعیف آن‌ها نیست، گفت: «محیط‌بانان مظهر دفاع از طبیعت ما و محیط‌زیست ما هستند. این عزیزان با تمام مشکلاتی که دارند در راستای خدمت، مردانه و قوی پای‌کار خودند و تمام تلاش خود را به کار می‌گیرند که کوچک‌ترین خدشه‌ای به طبیعت ما و گونه‌های جانوری ما وارد نشود. درست نیست به‌خاطر مشکلاتی که در این حوزه وجود دارد، به این قشر زحمت‌کش یا دید تحم نگاه کرد. آن‌ها شیر مردانی‌اند که در تمام فصول و با تمام سختی‌های شغلشان جان خود را وقف طبیعت کرده‌اند که از طبیعت و محیط‌زیست غنی کشورمان دفاع کنند.»

حفاظت از محیط‌زیست برگردن همه است

محمدحسین باذکیر، سرپرست دفتر مشارکت‌های مردمی و مسئولیت‌های اجتماعی سازمان محیط‌زیست با اشاره به نگاه غلطی که در خصوص متولی بودن تمام‌وکمال سازمان محیط‌زیست وجود دارد، گفت: «در خصوص محیط‌زیست کشور؛ اداره محیط‌زیست و سازمان منابع طبیعی بر گستره طبیعت ایران نظارت می‌کنند. اما باید توجه داشت که در هیچ‌جای دنیا این امر حفاظت و صیانت بر عهده یک سازمان و یک دولت نیست و اگر تمام بار صیانت صرفاً بر دوش یک نهاد باشد، این صیانت در حد مطلوب امکان‌پذیر نیست. باید‌ها و بنیادها مشخص شده‌است، مسئولیت همه ارگان‌ها و افراد در مواجهه با محیط‌زیست مشخص شده است و همگی ملزم به رعایت این باید‌ها و نبایدها هستند. وقتی از بحث حکمرانی محیط‌زیست صحبت می‌کنیم یعنی در ساختار همه‌بخش‌های نظام و دولت باید ملاحظات مربوط به محیط‌زیست رعایت شود. اگر تعداد محیط‌بانان در یک منطقه از صدها هزار نفر و هم افزایش پیدا کنند، همچنان تغییری ایجاد نخواهد شد تا زمانی که همه ملت و ارگان‌ها خود را در قبال محیط‌زیست مسئول ندانند. با رفتارهای صرفاً پلیس گونه نمی‌توان از محیط‌زیست محافظت کرد. باید در تمام ساختار دولت و ملت حمایت از محیط‌زیست وجود داشته باشد. در حال حاضر خاک که از عناصر مهم محیط‌زیست است در کشور ما در اختیار کشاورزان و وزارت‌خانه جهاد کشاورزی است. آب به همین صورت، انحصاراً کمیت آن و میزان کیفیت برداشت از آن به عهده وزارت نیرو است. محیط‌های طبیعی حاشیه شهری و فضاهایی که در برخی شهر هانیاز به حفاظت دارد در اختیار شورای شهر و شهرداری است، پس توجه داشته باشید برخی منابع و مکان‌های محیط‌زیستی کشور، استفاده، بهره‌برداری و حفاظت از آن تماماً در

بررسی مشکلات محیط‌بانان به مناسبت روز جهانی و هفته ملی محیط زیست

سکوت قانون، صدای گلوله شکارچیان را بلندتر کرده است

اختیار دیگر نهادهاست و خارج از احاطه سازمان محیط‌زیست است. وقتی بحث از حکمرانی زیست‌محیطی می‌کنیم، یعنی در تمام شیون اداری و مردمی باید این مسئله رواج پیدا کند و نه فقط در سازمان محیط‌زیست.»

مشکل حفاظت از محیط‌زیست یکی دوتا نیست؛ رفتار مردم را چه کنیم

باذکیر که در کارنامه خود مسئولیت حفاظت محیط‌زیست سه استان را دارد، درخصوص مشکلات بسیار زیادی که سر راه حفاظت از محیط‌زیست وجود دارد، گفت: «ما در موضوع صیانت از مناطق و حوزه‌های طبیعی خود مشکلات بسیاری داریم. جمعیت محیط‌بانان ما بسیار کم است. آنچه در استانداردهای جهانی معرفی شده است یک محیط‌بان به‌ازای هر هزار هکتار است، درحالی‌که در کشور ما این رقم بسیار بیشتر است و تقریباً ۱۲ برابر عقب‌تر از استاندارد جهانی هستیم، یعنی هر یک محیط‌بان ما در حال حاضر به جای ۱۲ محیط‌بان دارد کار می‌کند. از طرف دیگر وفور وجود اسلحه در دست افراد عادی را داریم، افرادی که بدون مجوز قانونی اسلحه دارند. همچنین فرهنگ غلط شکار در خیلی از مناطق کشور کاری از زمینند است و هنوز به عنوان کاری ناپسند به آن نگاه نمی‌شود. مناطق تحت حفاظت ما مناطق پرچالشی است. دارای راه‌های فرار بسیاری است، خروجی‌های زیادی دارد، اطرافش پر از سکونت‌گاه‌است و این‌گونه نیست که مناطق ما مناطقی کاملاً آیزوله و امن باشند که کسی نتواند در آن‌ها ورود کند یا به‌سختی حق خروج داشته باشد و ما به‌سادگی بتوانیم از این مناطق حفاظت کنیم.»

خارج از محدوده قانون نمی‌توان عمل کرد

درخصوص به‌کارگیری اسلحه توسط محیط‌بانان و شرایط و ضوابط، باذکیر گفت: «به‌هر ترتیب این قوانین در این حوزه وجود دارند و رعایت این قوانین لازم و ضروری است؛ البته خیلی وقت است که سازمان محیط‌زیست از مجلس پیگیر است و بارها تقاضا کرده که قوانین این حوزه‌اصلاح بشود، محکم‌تر قوی‌تر و گسترده‌تر ظاهر بشود این فرایند تا امروز هم در جریان است. باید توجه داشت این قانون صرفاً برای محیط‌بانان نیست؛ برای تمام نیروهای مسلح است و در بخش‌های مختلف نظامی، به‌کارگیری اسلحه شرایط و ضوابط خاص خود را دارد که شاید گاهی اوقات کار را سخت بکند برای استفاده‌کنندگان از آن.»

تعطیلات طولانی

عامل تشکیل گروه‌های موسوم به شر

وی با اشاره به اینکه گروه‌های شکارچی برخلاف تصور عموم که فکر می‌کنند این گروه‌ها در ایام وسط هفته که مناطق مختلف حیات‌وحش از حضور گردشگران خلوت‌تر است، اقدام به‌شکار می‌کنند، گفت: «گروه‌های اندکی وجود دارند که تمام ایام سال مشغول شکارند، اما غالب شکارچیان فعالیت اصلی‌شان شکار نیست، به همین علت شکار در روزهای عادی و ایام هفته به نسبت کمتر از اوقات تعطیلی است، اوج تحرکات آن‌ها در تعطیلات طولانی مدت است. در ایامی که چندروز پشت‌سرم تعطیلات است، اکثر اوقات چنین گروه‌هایی شکل می‌گیرد. ما به این گروه‌های گوییم گروه‌های شر. گروه‌هایی که در این ایام تعطیلات جمع می‌شوند و سراغ حیات‌وحش و شکار می‌روند و تقدیر این مسئله که حتماً دست بر برگردند برای آن‌ها حیاتی است که بعد از شناسایی توسط محیط‌بانان به‌راحتی روی محیط‌بانان ما اسلحه می‌کشند و با آن‌ها درگیر می‌شوند. متأسفانه همین چندروز پیش بود که در مسیر مأموریت گزارش‌شده منی‌به‌بر حضور گروهی از شکارچیان در استان خوزستان در اثر شلیک گلوله از سوی این گروه‌های شکارچی شهید هدایت‌الله دیده‌بان از بین ما رفت و به‌عنوان صدوپنجاهوسومین شهید محیط‌بان در بین جامعه محیط‌بانان نام او ماندگار شد. متأسفانه فاصله زمانی از دست‌دادن و شهیدشدن محیط‌بانان‌ما کم‌شده است. فاصله زمانی شهیدشدن کاظم مصدق تا شهیدشدن دیده‌بان بسیار اندک است و در این فاصله هم چندین مصوم داشته‌ایم.»

محیط‌بان ترجیح می‌دهد شلیک نکند

تا بعدا گیر نیفتد

باذکیر با اشاره به فرایند طولانی و سخت اثبات در چهارچوب قانون عمل کردن محیط‌بانان در موقع درگیری با شکارچی عنوان کرد: «یکی دیگر از مسائل مربوط به حوزه‌قانون‌گذاری برای محیط‌بانان نحوه اثبات درست و در چهارچوب قوانین عمل کردن محیط‌بانان در به‌کارگیری اسلحه و درگیری با شکارچیان است؛ در محیط شهری پلیس با استفاده از شاهدانی که شهر و ندان ناظر آن صحنه درگیری‌اند و بعداً می‌توانند شهادت بدهند بر

اتفاقی که افتاده است و همچنین دوربین‌های شهری که می‌توان برای اثبات عدم تقصیر پلیس از آن‌ها کمک گرفت، ولی در زیرستانگه‌های بکر طبیعی فرایند اثبات اینکه همکاران ما به‌درستی از اسلحه استفاده کرده‌اند طبق قوانین فرایند اقدامات لازم را طی کرده‌اند در مواجهه با شکارچیان، بسیار سخت‌تر است؛ چراکه نه شهر و ندانی وجود دارند برای شهادت و نه دوربینی برای ثبت و ضبط وقایع. به همین دلیل زحمت محیط‌بانان دوچندان می‌شود تا تمام تلاش و سعی خود را به‌کار گیرند که از دست به اسلحه شدن جلوگیری بشود و در عین حال از محیط‌زیست و جان خودشان دفاع کرده‌باشد.»

او در ادامه گفت: «از روی تجربه عرض می‌کنم، به‌خاطر مسائلی که متأسفانه برای محیط‌بانان به‌دلیل استفاده از اسلحه پیش می‌آید، همکاران سعی می‌کنند تا جایی که امکان دارد تمام تلاش خود را برای استفاده‌کردن از اسلحه به کار بگیرند و از روش‌های مقابله با شکارچیان استفاده کنند و مانع کشته‌شدن جانداران محیط‌زیست شوند. به همین دلیل متأسفانه شکارچیان جسورتر و گستاخ‌تر می‌شوند حتی گاهی از درگیری شدن با محیط‌بانان لذت می‌برند و با آن‌ها درگیر می‌شوند و متأسفانه در این مسیر جانیانی صورت می‌گیرد و محیط‌بانان ما شهید می‌شوند.»

حفاظت از محیط زیست ابعاد زیادی دارد که باید پیگیری شود

محمدحسین باذکیر در خصوص نحوه‌جلوگیری از این وضعیت راهکارهایی را ارائه می‌دهد. وی گفت: «یکی از حل‌ها تصحیح قانون در این زمینه، افزایش تعداد محیط‌بانان و بروزرسانی و افزایش امکانات و تجهیزات محیط‌بانان است. استفاده از شیوه‌های جدید مواجهه با شکارچیان می‌تواند ما را شکار جلوگیری کند و هم از جان محیط‌بانان حفاظت کند؛ استفاده از دوربین‌ها، پهپادها و حتی هوش مصنوعی می‌تواند در این مسیر اثرگذار باشد و شرایط را بهتر کند. این یک قسمت است که با بهبود آن‌ها می‌توان شرایط را بهتر کرد؛ یک بخش دیگر که باید بسیار به آن توجه داشت و روی آن تمرکز اساسی کرد، تغییر و تحول در فرهنگ عمومی جامعه است. ایجاد زیرساخت‌های مناسبی که در پیش و نگاه جامعه به محیط‌زیست باشد. نگاه مردم را به این موضوع عوض کند که به‌هر علتی و با هر دلیلی برای لذت‌جویی به دنبال تخریب محیط‌زیست نباشیم و مهم‌تر از آن این مسیر به‌روی همتوع خودمان اسلحه نکشیم، مهربانی امروز عصر گذشته این سرزمین است که این بالا‌ها را امروزه بر سر ما و محیط‌زیست می‌آورد. این قصه و داستان بلندی است که کارهای بسیار زیاد آموزشی و فرهنگی می‌خواهد که سال‌ها طول می‌کشد، ولی باید انجام شود. باید در نسل‌های بعد و خانواده‌های جدید این رویکرد را ایجاد کرد که به‌طور صحیح به محیط‌زیست و حفاظت از آن مواجه شوند و این کار ترم‌زی باشد بر از بین رفتن محیط زیست زیبای ایران. این رویکرد باید در تمام سطوح و شیوه‌های مملکت صورت بگیرد.»

محیط‌بانان تا چندی قبل

روزی را به نام خود نداشتند

تا سال گذشته خبری از روز محیط‌بان در تقویم نبود. بدیهی به‌نظر می‌آید که چنین جشنی شاغلی که با سطح بالایی از چالش‌ها روبه‌رو هستند، باید حداقل روزی را در تقویم با نام و یاد و تقدیر از این مشاغل داشته باشند. محیط‌بان مناطق حفاظت‌شده لرستان، با اشاره به این که محیط‌بانان تا چندی پیش روزی را به نام خود نداشتند، گفت: «علی‌رغم داشتن روز جهانی محیط‌بانان، تا سال گذشته در تقویم ملی خبری از این روز نبود و برخلاف بسیاری از مشاغل که در تقویم ملی روزی را با عنوان حرفه خود دارند، اما محیط‌بانان به این که شغلشان مرتبط با حوزه‌های اجتماعی است و انتظار می‌رود که برای این شغل پر زحمت و خطرناک در کمترین حالت یک روز را برای ا پاسداشت تعیین کنند، روزی به عنوان روز محیط‌بان وجود نداشت.»

موانع محیط‌بانی

به دلیل تعریف شدن در ذیل نیروهای مسلح

قوانین مختلفی در خصوص شکار، صید و در حوزه محیط‌بانی در سال‌های گذشته تصوب شده است. این قوانین رفته‌رفته جای خود را به قوانین و آیین‌نامه‌های سازمان حفاظت‌بانی و نظارت بر صید داد. این سیر تحول و نظارت تا آنجا تغییر یافت که این محیط‌بان در این خصوص گفت: «ما روزه محیط‌بانان و قوانین مربوط به آن در ذیل قانون به‌کارگیری نیروهای مسلح مطرح می‌شوند. در این قانون محیط‌بانان مانند سایر نیروهای مسلح، اقداماتشان شیوه‌ای خاص باید داشته‌باشد. آن‌ها مانند نیروی انتظامی باید تا جایی که می‌توانند از دست به اسلحه ندنن جلوگیری کنند. در نهایت اگر نیاز

به چنین امری شد، ابتدا باید فرمان ایست بدهند، اگر شکارچی دست از اقداماتش برنداشت، محیط‌بان اقدام به شلیک می‌کند، آن هم فقط به ناحیه پایین‌تر از کمر.»

تا لول تفنگ به سمت نباشد، حق دفاع نداری

این محیط‌بان در باره این موضوع که اقدام به دستگیری شکارچیان و دفاع از محیط‌زیست شیوه خاصی دارد و ظاهر آقوانین به‌گونه‌ای است که محیط‌بان نه برای دفاع از محیط‌زیست بلکه صرفاً به جهت دفاع از خود، آن هم فقط در زمانی که جانش در خطر است، می‌تواند از اسلحه خود استفاده کند، گفت: «محیط‌بان در ابتدا باید تمام تلاشش را به کار گیرد که با شکارچی درگیر نشود. اگر شرایط به‌گونه‌ای پیشرفت که نیاز به درگیری پیش‌آید، باید طبق قانون به‌کارگیری نیروهای مسلح این اقدام صورت بگیرد. سه مرتبه ایست، تیر هوایی، اگر شکارچی متوقف نشد، ناچاراً شلیک از کمر به پایین و در نهایت و از سر ناچاری شلیک به کمر به بالا. اما نکته جالب توجه این است که محیط‌بان تحت چه شرایطی می‌تواند وارد این مراحل ششود؟ محیط‌بان نه برای جلوگیری از شکار شدن جانداران و نه برای دستگیری شکارچی، بلکه فقط زمانی می‌تواند اقدام به درگیری داشته‌باشد که شکارچی بعد از متوجه شدن از حضور محیط‌بان، ابتدا خود اقدام به درگیری نماید و یا نشانه بردن اسلحه به سمت محیط‌بان، قصد حمله و سو‌مقصد به جان محیط‌بان را داشته‌باشد و بعد از این اتفاق است که محیط‌بان هم می‌تواند از اسلحه خود استفاده کند. یعنی تا زمانی که لول تفنگ شکارچی به سمت محیط‌بان نیامده، محیط‌بان حق دست بردن به اسلحه و شلیک به سمت شکارچی را ندارد.»

این صحبت یعنی محیط‌بان عملاً تا لحظه آخری که در وضعیت نزدیک بودن مرگش خواهد بود، عملاً قانونگذار دست و بالش را بسته است و نمی‌تواند از خودش هم دفاع کند، چه برسد به محیط‌زیست. او با اشاره به اتفاقاتی که به همین دلیل در گذشته افتاده است، گفت: «همین حدود دو ماه قبل یکی از محیط‌بانان پارک ملی گلستان به همین دلیل مطرح‌شده، در درگیری با گروهی از شکارچیان به شهادت رسید. در طول سال همکاران بنده بارها در کوهستان با شکارچیان درگیر می‌شوند که نداشتن قدرت لازم برای مقابله با آن‌ها روز به روز به گستاخی و قوی‌تر شدن این شکارچیان اضافه می‌کند. چندی پیش در جریان یک درگیری در همین لرستان یکی از همکاران ما مورد اصابت گلوله قرار گرفت و الان از ناحیه دست جابناز است.»

راه‌های دستگیری سخت‌تر

حالا که استفاده از اسلحه به این گونه سخت و با پیچیدگی فراوان همراه شده است، راه‌های مقابله و دستگیری شکارچیان توسط محیط‌بان بسیار سخت‌تر می‌شود. وی در این خصوص گفت: «ما حق مقابله مستقیم با متهم را نداریم. همچنین حق استفاده از اسلحه را تا زمانی که درگیری مسلحانه از سوی شکارچیان آغاز نشود، نداریم و بعد از اقدامات شکارچیان می‌توانیم اقدام به دفاع کنیم. برای همین راه‌های مختلف دیگری برای دستگیری شکارچیان وجود دارد. کمین کردن بر سر راه شکارچیان، غافل کردن آنان در محل کمین خودشان، ایست‌بازرسی و مواردی دیگر از انواع اقداماتی است که محیط‌بانان انجام می‌دهند. البته که این راهکارها هیچ کدام به سرعت و کیفیت دستگیری با آزادی استفاده از سلاح قابل مقایسه نیست و کار را بسیار سخت می‌کند. محیط‌بانان ضابط خاص دادگستری در حوزه محیط‌زیست به حساب می‌آیند و از این جهت قوانینی که بر آن‌ها حاکم است، همان قوانین سلطان عام، یعنی پلیس است و به‌شیوه تخصصی‌تری حق فعالیت ندارند و تمام آموزش‌های لازم را هم طبق ضوابط و قوانین همین ساختار دارند.»

در برخی مناطق نیاز است که دامنه اختیارات گسترده‌تر باشد

محیط‌بان مناطق حفاظت‌شده استان کوچما با اشاره به انقراض گونه‌های مختلف جانوری در سال‌های اخیر گفت: «به نظر می‌رسد که امروزه حفاظت از برخی مناطق زیست‌محیطی بیشتر از گذشته باید دارای اهمیت باشد. در برخی کشورها، به‌طور مثال در یک کشور، گونه‌ای از کرکدن در حال انقراض بود. قانون‌گذار با توجه به این وضعیت و ویژه در حال انقراض بودن نسل این گونه جانوری، به محیط‌بانان آن منطقه اجازه داده بود تا با شکارچیان برخورد سخت داشته باشند و برای حفاظت از آن زیست‌بوم به آن‌ها حق تیر زده شده بود. اما در ایران به این گونه نیست؛ در ایران باید تمام تلاش محیط‌بان این گونه باشد که در صورت درگیری با شکارچی، دستگیری و اقدامات لازم به‌گونه‌ای باشد که مشکلی برای محیط‌بان پیش نیاید و نه مشکلی برای شکارچی.»

او ادامه داد: «با این اوصاف، به نظر می‌رسد که قوانین حال حاضر کشور در خصوص دامنه اختیارات محیط‌بانان برای دفاع از محیط‌زیست به خوبی مانع تخریب از بین رفتن گونه‌های در حال انقراض نمی‌شود. به همین دلیل فاعده‌تأییز است که در برخی مناطق که حضور شکارچیان به شکل گسترده‌تری است و همچنین در مناطقی که گونه‌هایی از جانداران در خطر انقراض قرار دارند و تعداد آن‌ها روز به روز در حال کاهش است، قوانین خاص‌تری وضع و اعمال شود تا محیط‌بانان با توانایی و اختیارات بیشتری بتوانند از این مناطق حفاظت کنند.»

نبود و کمبود تجهیزات

و نیاز‌های اساسی محیط‌بانان

مدت‌هاست از استانداردهای جهانی عقب مانده‌ایم؛ همین دارایی‌های حال حاضر هم بسیار اندک است. محیط‌بانان لرستان می‌گویند، به همین دلیل فاعده‌تأییز است که در برخی مناطق از محیط‌زیست و همچنین حفاظت از جان خود باید لوازم بیشتری داشته باشند. نیاز نیست که محیط‌بان یکلومترها در مناطق کوهستانی کو هنوردی کند، زمانی که یک پهپاد به راحتی می‌تواند ایسن کار را انجام دهد. جلیقه‌های ضد گلوله برای مواقع اضطرار و دوربین‌های روی سینه برای اثبات واقیت ماجرای درگیری بین محیط‌بانان و شکارچیان نیاز است. کل ادارات محیط‌بانی کشور از نظر دسترسی و وسایل نقلیه و موتور سیکلت در مقینه‌اند و تعدادشان کم است و آن مقدار هم که وجود دارد، اکثر اوسایل کهنه هستند. نیاز است برای تسهیل در این کار و سرعت عمل مناسب، این وسایل به‌روزرسانی شوند.»

محیط‌بان باید ثابت کند که مقصر نیست

با اشاره به فرایند سخت اثبات بی‌گناه‌بودن خود در درگیری پیش آمده و صحیح بودن اقدامات، این محیط‌بان عنوان کرد: «بعد از درگیری بین شکارچی و محیط‌بان، اگر محیط‌بان شانس بیاورد و جان سالم به‌در ببرد، تازه وارد فرآیندهای دادرسی قضایی می‌شود که در این فرایند باید هزار و یک دلیل در صورت جلسه انجام شود تا ثابت شود که در حوزه اختیارات خود و با صورت گرفتن سلسله مراتب صحیح اقدام به جلوگیری از شکار و درگیری با شکارچی کرده است.»

او در مورد مطرح کردن این موضوع می‌گوید: «بعد از ایجاد درگیری بین شسکارچی و محیط‌بان و زمانی که کسی در این درگیری صدمه می‌بیند، با فاصله‌بلاصورت جلسه‌ای در خصوص این درگیری نوشته می‌شود. سعی می‌شود تمام ابعاد ماجرای اتفاق افتاده در آن صورت‌جلسه نوشته‌شود جزئیاتی از قلم نیفتد. سال‌های گذشته شاهد بوده‌ایم که‌در نتیجه با خبر شدن شکارچی از حضور محیط‌بانان به سمت محیط‌بانان اسلحه کشیده است و بعد از آن از ترس دستگیری شدن توسط محیط‌بانان، شکارچی اقدام به تیراندازی به سوی آنان کرده است، در همان لحظه محیط‌بان هم اخطار داده است و سپس شلیک کرده است. بعداً در دادگاه بابت همین موضوع طرح شکایت‌شده و حالا محیط‌بان باید ثابت کند که در این خصوص اقدامات قانونی را به‌درستی انجام داده است و از حدود اختیاراتش تجاوز نکرده‌است. در خصوص محکومیت به پرداخت دیه و نحوه پرداخت این دیه قبلاً به این صورت بود که خود محیط‌بان باید این مبلغ را می‌پرداخت، ولی الان چندسالی است که در این حوزه محیط‌بانان را بیمه حوادث و مسئولیت مدنی کرده‌اند و از این حیث اگر متأسفانه چنین اتفاقی برای محیط‌بان بیفتد، بیمه مبلغ این دیه را می‌پردازد.»